

1945 karácsonya

A most 82 éves nagymamám emlékeit írom le, aki akkor 5-6 éves kislány volt. Hálás vagyok Neki, hogy mind a mai napig aktív és mind fizikailag, mind szellemileg ép, ott támogat minket, ahol tud, és megosztja velünk emlékeit.

Szenteste hatalmas hőesés volt. Dédszüleim a Németvölgyi és az Istenhegyi út között laktak, mert a dédapám a hadirokkant otthonban dolgozott abban az időben. Nem gondolták volna, hogy a lehető legrosszabb hely ez, hiszen éppen a német és az orosz frontvonal között közeget kellett majd 45-46 telét eltölteniük.

December 24-e késő délután dédanyám a gyerekekkel egy nagyot sétált a nagy hőesésben. Még egy trafikba is beugrottak vásárolni néhány apró dísz karácsonyra, hogy húzzák az időt, míg dédapám otthon feldíszítette a karácsonyfákat. Hazaérve asztalhoz ültek. Mint mindig, abban az évben is halat ettek vacsorára. Aztán megszólalt a csengő. Berohantak a gyerekek a szobába. A két kislánynak az angyalok egy kaucsuk babát hoztak, gyönyörű fehér pólyában. De ekkor borzalmas robbanások rázták meg az épületet. Senki nem számított rá, hogy épp Szenteste fognak bombázni. A karácsonyfát, az ajándékokat és a vacsora maradékait ott hagyva rohantak le a bunkerbe.

A bunker egy L-alakú helység volt, szűk padokkal. Hideg, fűtetlen. Akkor még nem gondolták, hogy nyolc hétig lesznek lent étlen, szomjan.

Tüzelő volt betárazva a bunkerben, de élelem nem sok. A gyerekek minden nap a delet várták a legjobban, mert akkor volt az ebéd. Egyszer sikerült szerezni egy döglött lovat. Valószínűleg egy golyó találhatta el. Abból főztek valamit. A nagymamámnak már gyerekként is nagyon érzékeny gyomra volt. Hasmenést kapott az ételtől. Orvos nem volt a bunkerben, csak egy ápoló-tanonc. Ő azt mondta, valószínűleg vérhasat kapott a kislány, így el kell különíteni. Felvitték, vaságyra fektették, egy lópokrócot takartak rá. Dédapám egy szekrényt tolt az ablakba, nehogy berepüljön egy golyó vagy törmelék. Dédanyám maradt fent vele. Egyszer csak nagyon rossz megérzése támadt, odarohant az ágyhoz, a pokróccal együtt felkapta a kislányt. Az utolsó percben. Egy gránát esett épp az ágyba. A vaságy összecsavarodott. Az anyát és lányát kilökte az ajtón a légnyomás. Dédanyám pár hétre megsüketült a nyomástól, de szerencsére ez idővel rendeződött.

Egy seprűre szereltek egy kanál-szerű eszközt, azzal kotorták le a havat, amit aztán felforraltak. Abból a hóléből jutott mindenkinek minden nap 2dl. Az ostrom végeztével a bunkerben ragadt csapatnak jártányi ereje nem maradt. Úgy húzgálták fel őket és ültették le a földre a bunker mellett. A dédszüleim lakását feldúlták az oroszok. Mindenhol emberi ürülék. A nagymamám sírva szorongatta a karácsonyi baba most már nem hófehér, hanem barna pólyáját. Nem akarta kidobni.